

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....เปือยน้อย..... จังหวัด.....ขอนแก่น.....
ข้อมูล ณ วันที่.....29.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....2568.....

=====

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายปัญญา ริมไธสง.....
๒. เลขประจำตัวประชาชน
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้12 หมู่ที่ 2 ต.สรแก้ว อ.เปือยน้อย จ.ขอนแก่น
โทรศัพท์Facebook Line
ปีเกิด พ.ศ. 2511
4. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
5. ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย.....
สถาบันการศึกษา
คณะ/สาขาวิชา
6. อาชีพปัจจุบัน
☐ 6.1 ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ 6.2 ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....
7. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร100,000..... บาท/ปี
8. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.2558.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

1. สินค้าหลัก.....เกษตรผสมผสาน.....
2. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน3.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
 1. แปลงเรียนรู้การปลูกข้าวเพื่อขายต้นกล้า
 2. แปลงเรียนรู้การปลูกถั่วลิสงหลังนา เพื่อสร้างรายได้
 3. แปลงเรียนรู้การปลูกอ้อย
3. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....7.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - ฐานเรียนรู้ที่ 1 การผลิตต้นกล้าข้าว
 - ฐานเรียนรู้ที่ 2 การผลิตปุ๋ยคอก
 - ฐานเรียนรู้ที่ 3 การเพาะเห็ดนางฟ้า
 - ฐานเรียนรู้ที่ 4 การเลี้ยงไก่พันธุ์ไข่
 - ฐานเรียนรู้ที่ 5 การทำปุ๋ยหมักจากเศษใบไม้
 - ฐานเรียนรู้ที่ 6 การปลูกอ้อย
 - ฐานเรียนรู้ที่ 7 การปลูกพืชหลังนา (ถั่วลิสง)
๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....9.....หลักสูตร ประกอบด้วย
 - 4.1 หลักสูตรหลัก จำนวน3..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 1. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก

2. การผลิตสารชีวภัณฑ์
3. การปลูกพืชหลังนา
- 4.2 หลักสูตรบังคับ จำนวน3..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 1. **เศรษฐกิจพอเพียง:** หลักคิดและการประยุกต์ใช้ในชีวิตและการเกษตร
 2. **เกษตรทฤษฎีใหม่:** การจัดการทรัพยากรในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ
 3. **เกษตรผสมผสาน:** การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และใช้ทรัพยากรร่วมกัน
- 4.3 หลักสูตรเสริม จำนวน3..... หลักสูตร ประกอบด้วย
 1. การวางแผนปลูกพืชหลังนา
 2. การใช้แอป farmbook
 3. การเลี้ยงปลากินพืช
- 4.4 หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน 1 หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรที่มีความโดดเด่น คือ “การผลิตสารชีวภัณฑ์”

เนื่องจากเป็นหลักสูตรที่ตอบโจทย์การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มคุณภาพผลผลิต และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรชีวภาพตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจ BCG โดยเน้นการใช้จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในการควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืชแทนการใช้สารเคมี

วัตถุประสงค์:

เพื่อให้เกษตรกรสามารถผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ได้ด้วยตนเอง ลดการพึ่งพาสารเคมี เพิ่มความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม และสามารถขยายผลสู่การสร้างรายได้เสริมในชุมชน

เนื้อหา:

ประกอบด้วยความรู้เรื่องจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ วิธีการผลิต การเก็บรักษา การนำไปใช้ในแปลงเกษตร และการเปรียบเทียบต้นทุนกับการใช้สารเคมี

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้:

ใช้กระบวนการโรงเรียนเกษตรกร โดยเน้นการเรียนรู้แบบกลุ่ม การสาธิตจริงในพื้นที่ การจัดทำคู่มือภาพประกอบ และการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากสถาบันการศึกษาเพื่อสนับสนุนด้านวิชาการ

5. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอน้อยน้อย ได้มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อให้แผนงานที่จัดทำขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกร และสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่อย่างแท้จริง โดยมีแนวทางและวิธีการเข้าร่วมจัดทำแผนดังนี้:

1. **การประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการระดับจังหวัด**

ศพก. ได้เข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อแลกเปลี่ยน

ข้อมูล สะท้อนปัญหา และเสนอแนวทางการพัฒนา โดยมีการนำข้อมูลจากพื้นที่ เช่น ปัญหาน้ำท่วม การเปลี่ยนแปลงของตลาด และความต้องการของเกษตรกร มาใช้ประกอบการวางแผน

2. การรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริง

มีการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรโดยตรง ทั้งในด้านปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกนำไปวิเคราะห์และจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่สามารถนำเสนอในระดับจังหวัดได้

3. การจัดทำข้อเสนอแผนงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ศพก. ได้ร่วมมือกับสำนักงานเกษตรอำเภอ หน่วยงานวิชาการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำข้อเสนอแผนงานที่มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์จังหวัด โดยเน้นการบูรณาการระหว่างการผลิต การตลาด และการพัฒนาทักษะเกษตรกร

4. การนำเสนอแผนงานต่อคณะกรรมการจังหวัด

เมื่อจัดทำข้อเสนอแผนงานแล้ว ศพก. ได้เข้าร่วมเวทีนำเสนอแผนต่อคณะกรรมการระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดการพิจารณาและปรับปรุงร่วมกัน โดยมีการเน้นจุดแข็งของพื้นที่ เช่น การมีผู้นำเกษตรกรที่เข้มแข็ง การมีเครือข่ายเกษตรกรที่เหนียวแน่น และการมีนวัตกรรมที่พัฒนาเองภายในชุมชน

5. การติดตามและประเมินผลร่วมกัน

หลังจากแผนได้รับการอนุมัติ ศพก. มีบทบาทในการติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ และรายงานผลต่อคณะกรรมการจังหวัดอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถปรับปรุงแผนในรอบถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้แผนงานมีความครอบคลุมและตรงกับความต้องการของพื้นที่ แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคประชาชนและภาครัฐ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนในระดับจังหวัด

6. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างเป็นระบบ ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แบบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเปือยน้อย เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานของศูนย์ฯ ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรกรรมของจังหวัดและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีการมีส่วนร่วมจากหลายภาคส่วน โดยสามารถสรุปได้ดังนี้:

วิธีการจัดทำแผนฯ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่

เริ่มต้นด้วยการรวบรวมข้อมูลด้านการผลิต ปัญหาอุปสรรค และศักยภาพของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น ข้อมูลผลผลิตพืชหลัก ความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ และต้นทุนการผลิต เพื่อใช้เป็นฐานในการวางแผน

2. การจัดเวทีประชาคมและการประชุมกลุ่มย่อย

มีการจัดเวทีประชาคมระดับหมู่บ้านและตำบล เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากเกษตรกร ผู้นำชุมชน และกลุ่มเกษตรกร โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมที่ต้องการให้ดำเนินการในปิ่นงบประมาณนั้น

3. การประชุมคณะกรรมการ ศพก. ระดับอำเภอ

คณะกรรมการ ศพก. ซึ่งประกอบด้วยเกษตรกรต้นแบบ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ ผู้นำท้องถิ่น

และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพิจารณาและจัดทำแผนปฏิบัติการราย.ศพท. โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้รับจากเวทีประชาคมและข้อเสนอจากพื้นที่

4. การจัดทำเอกสารแผนฯ. อย่างเป็นทางการ

หลังจากได้ข้อสรุปจากการประชุม คณะกรรมการจะจัดทำเอกสารแผนปฏิบัติการราย.ศพท. โดยระบุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรมหลัก งบประมาณที่ต้องใช้ และหน่วยงานรับผิดชอบ พร้อมแนบแผนผังพื้นที่และแปลงเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง

5. การนำเสนอและบูรณาการกับแผนระดับจังหวัด

แผนราย.ศพท. จะถูกนำเสนอเพื่อบูรณาการร่วมกับแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด ผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ

6. ผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

7. เกษตรกรต้นแบบและสมาชิก.ศพท.

มีบทบาทในการเสนอแนวทางการพัฒนาและกิจกรรมที่ต้องการให้ดำเนินการในพื้นที่

8. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานและให้คำปรึกษาทางวิชาการในการจัดทำแผน

9. ผู้นำชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สนับสนุนข้อมูลและทรัพยากรในพื้นที่ รวมถึงร่วมพิจารณาความเหมาะสมของกิจกรรม

10. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง

เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดิน สหกรณ์การเกษตร และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เข้าร่วมเสนอแนวทางการสนับสนุนและบูรณาการแผนงาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพท.)

1. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพท. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

1.1 แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

1) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

แรงบันดาลใจสำคัญของเกษตรกรต้นแบบในการปรับเปลี่ยนแนวทางการทำเกษตรเกิดจากการเผชิญกับปัญหาหลายด้านในการทำเกษตรแบบเดิม เช่น ต้นทุนการผลิตที่สูง ผลผลิตไม่แน่นอน และราคาตลาดที่ผันผวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว เมื่อได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมของ ศพท. และได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากนักวิชาการและเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรกรต้นแบบจึงเกิดความตระหนักว่า “การเกษตรไม่ใช่เพียงการทำตามความเคยชิน แต่สามารถพัฒนาได้ด้วยหลักวิชาการและเทคโนโลยี” จึงเริ่มทดลองปรับเปลี่ยนวิธีการผลิต เช่น การใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมี การวางแผนการปลูกพืชตามฤดูกาล และการจัดการน้ำอย่างมีระบบผลลัพธ์ที่ได้คือผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ต้นทุนลดลง และสามารถนำผลผลิตไปแปรรูปหรือจำหน่ายในช่องทางใหม่ ๆ ได้ ทำให้เกิดความมั่นใจและแรงผลักดันในการเป็นต้นแบบให้กับเกษตรกรในพื้นที่ โดยเน้นการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

2) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การเปลี่ยนแปลงจากการทำเกษตรแบบดั้งเดิมสู่การใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี ไม่ได้เกิดขึ้นโดยบังเอิญ แต่เป็นผลจากการเผชิญกับปัญหาและความท้าทายที่สะสมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลักดันให้เกษตรกรต้นแบบของ ศพก. อำเภอเปือยน้อย ต้องปรับตัวและแสวงหาแนวทางใหม่ในการทำเกษตร โดยมีปัจจัยสำคัญดังนี้:

- **ต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น**

การพึ่งพาปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง และเมล็ดพันธุ์จากภายนอก ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาผลผลิตกลับไม่แน่นอน ส่งผลให้กำไรลดลงและเกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ

- **ผลผลิตไม่สม่ำเสมอและคุณภาพไม่ตรงตามความต้องการของตลาด**

การปลูกพืชโดยไม่อิงหลักวิชาการ เช่น การไม่วิเคราะห์ดิน หรือการปลูกพืชไม่เหมาะสมกับฤดูกาล ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพต่ำและไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

- **ภัยธรรมชาติและสภาพอากาศที่แปรปรวน**

น้ำท่วม ฝนทิ้งช่วง และอุณหภูมิที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้พืชเสียหายและยากต่อการวางแผนการผลิตแบบเดิม เกษตรกรจึงต้องหาวิธีจัดการความเสี่ยง เช่น การใช้ระบบควบคุมโรงเรือน หรือการปลูกพืชที่ทนต่อสภาพแวดล้อม

- **การขาดช่องทางการตลาดและอำนาจต่อรอง**

เกษตรกรรายย่อยมักขายผลผลิตผ่านพ่อค้าคนกลาง ทำให้ขาดอำนาจในการกำหนดราคา และไม่สามารถเข้าถึงตลาดที่มีมูลค่าสูงได้ จึงเกิดความจำเป็นในการเรียนรู้ด้านการตลาดและการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า

- **แรงงานลดลงและความจำเป็นในการเพิ่มประสิทธิภาพ**

ด้วยจำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ลดลง เกษตรกรจึงต้องหาวิธีเพิ่มผลผลิตโดยใช้แรงงานน้อยลง เช่น การใช้เครื่องจักรขนาดเล็ก หรือระบบน้ำหยดอัตโนมัติ

1.2 รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ในแปลงเรียนรู้และฐานเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเปือยน้อย ได้มีการนำหลักวิชาการและเทคโนโลยีการเกษตรมาปรับใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยมีแนวทางการประยุกต์ใช้ดังนี้:

- **การลดปัญหาเรื่องดิน**

มีการวิเคราะห์คุณภาพดินก่อนปลูกพืช และปรับปรุงดินด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ผลิตจากเศษใบไม้และมูลสัตว์ในชุมชน ซึ่งช่วยฟื้นฟูโครงสร้างดิน เพิ่มอินทรีย์วัตถุ และลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี

- **การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ**

ใช้เทคโนโลยีระบบน้ำหยดและการจัดทำร่องน้ำในแปลงนา เพื่อควบคุมปริมาณน้ำให้เหมาะสมกับชนิดพืช ลดการสูญเสีย และป้องกันน้ำท่วมในฤดูฝน

- **การลดต้นทุนการผลิต**

ส่งเสริมการใช้เมล็ดพันธุ์ที่คัดเลือกเองในชุมชน การผลิตปุ๋ยหมักและสารชีวภาพจากวัสดุท้องถิ่น เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มาและบาซิลลัส เพื่อควบคุมโรคพืชและแมลงศัตรูพืชโดยไม่ต้องใช้สารเคมีราคาแพง

- **การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพ**

ปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก เช่น การปลูกข้าวแบบต้นกล้าคุณภาพ การปลูกพืชหลังนาแบบหมุนเวียน และ การใช้เทคนิคการจัดการแสงและความชื้นในโรงเรือนเพาะเห็ด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สม่ำเสมอและมีคุณภาพสูง

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

1. **การศึกษาข้อมูลและปัญหาในพื้นที่**

เริ่มต้นด้วยการสำรวจสภาพพื้นที่ เช่น คุณภาพดิน ปริมาณน้ำ ความเสี่ยงจากศัตรูพืช และความต้องการของตลาด เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. **การเลือกเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม**

พิจารณาเทคโนโลยีที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด เช่น การใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงดิน การใช้ระบบน้ำหยดเพื่อลดการใช้น้ำ หรือการใช้เชื้อจุลินทรีย์ควบคุมโรคพืชแทนสารเคมี

3. **การทดลองและปรับใช้ในแปลงเรียนรู้**

นำเทคโนโลยีที่เลือกมาทดลองใช้ในพื้นที่จริง โดยเริ่มจากขนาดเล็กเพื่อประเมินผล เช่น ทดลองใช้ปุ๋ยหมักในแปลงผัก หรือทดลองปลูกพืชร่วมกับพืชไล่แมลง เพื่อดูผลกระทบต่อการเจริญเติบโตและการระบาดของศัตรูพืช

4. **การเก็บข้อมูลและประเมินผล**

มีการบันทึกข้อมูลผลผลิต ต้นทุนการผลิต และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อประเมินประสิทธิภาพของเทคโนโลยีที่ใช้ และปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

5. **การขยายผลและถ่ายทอดความรู้**

เมื่อได้ผลลัพธ์ที่ดี เกษตรกรต้นแบบจะนำองค์ความรู้ไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นผ่านกิจกรรมของศพก. เช่น การจัดอบรม การสาธิตในแปลงเรียนรู้ และการจัดทำสื่อความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และขยายผลในระดับชุมชน

6. **การติดตามและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง**

มีการติดตามผลการใช้เทคโนโลยีในระยะยาว และปรับปรุงวิธีการให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและความต้องการของตลาด เช่น การปรับสูตรปุ๋ยอินทรีย์ตามชนิดพืช หรือการปรับระบบน้ำให้เหมาะกับฤดู

3). อธิบายขั้นตอนการทำงานการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนที่ 1: การวิเคราะห์ดินก่อนปลูก

- เก็บตัวอย่างดินจากแปลงปลูก โดยใช้วิธีสุ่มจากหลายจุดในแปลง แล้วนำมาผสมให้เป็นตัวอย่างรวม
- ส่งตัวอย่างดินไปยังหน่วยงานที่ให้บริการวิเคราะห์ดิน เช่น สำนักงานพัฒนาที่ดิน หรือศูนย์บริการวิชาการเกษตร
- รวบรวมผลการวิเคราะห์ ซึ่งจะระบุค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH), ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N-P-K), อินทรีย์วัตถุ และความเค็มของดิน
- นำผลวิเคราะห์มาวางแผนการใช้ปุ๋ย โดยเลือกชนิดและปริมาณปุ๋ยให้เหมาะสมกับความต้องการของพืช และสภาพดิน เช่น หากดินขาดโพแทสเซียม ก็เน้นใช้ปุ๋ยสูตรที่มี K สูง
-

ขั้นตอนที่ 2: การปรับปรุงดินตามผลวิเคราะห์

- ใช้ปุ๋ยอินทรีย์หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและปรับโครงสร้างดิน
- ปรับ pH ดิน เช่น หากดินเป็นกรดมาก อาจใช้ปูนขาวเพื่อปรับสภาพ
- จัดการระบบน้ำ เพื่อป้องกันการชะล้างธาตุอาหารและควบคุมความชื้นให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 3: การเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสม

- ศึกษาสภาพภูมิอากาศและฤดูกาลในพื้นที่ เช่น ปริมาณฝน อุณหภูมิ และความชื้น
- เลือกพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพแวดล้อม เช่น พันธุ์ข้าวที่ทนน้ำท่วม หรือพันธุ์ถั่วที่ทนแล้ง
- เลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรคและแมลง โดยอิงจากข้อมูลวิชาการ เช่น พันธุ์อ้อยที่ต้านทาน ☐ โรคใบไหม้ หรือพันธุ์เห็ดที่ทนต่อเชื้อรา

ขั้นตอนที่ 4: การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- เฝ้าระวังและตรวจสอบแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อดูสัญญาณการระบาด
- ใช้วิธีป้องกันเชิงกลและชีวภาพก่อนใช้สารเคมี เช่น ปลูกพืชไล่แมลง ใช้กับดักแมลง หรือปล่อยแมลงตัวห้ำ
- หากจำเป็นต้องใช้สารเคมี ให้เลือกใช้ตามคำแนะนำของนักวิชาการ และใช้ในปริมาณที่เหมาะสมเพื่อป้องกันการดื้อยาและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนที่ 5: การบันทึกข้อมูลและประเมินผล

- บันทึกข้อมูลการใช้ปุ๋ย พันธุ์พืช และการจัดการต่าง ๆ เพื่อใช้ในการประเมินผลผลิตและต้นทุน
- ประเมินผลหลังการเก็บเกี่ยว เช่น ผลผลิตต่อไร่ คุณภาพผลผลิต และต้นทุนรวม
- ปรับปรุงแนวทางการผลิตในรอบถัดไป โดยอิงจากข้อมูลจริงและคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่เกษตร

2. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

2.1 สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

- 1) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....3.....ชนิด ประกอบด้วย
 - 1.1)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....3.....(ไร่-งาน-วา)
 - 1.2) ถั่วลิสง พื้นที่ปลูกจำนวน.....2.....(ไร่-งาน-วา)
 - 1.3)อ้อย..... .. พื้นที่ปลูกจำนวน.....3.....(ไร่-งาน-วา)
- 2) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย
 - 2.1) จำนวน.....(หน่วย.....)
 - 2.2) จำนวน.....(หน่วย.....)
 - 2.3) จำนวน.....(หน่วย.....)
- 3) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....2.....ชนิด ประกอบด้วย
 - 3.1)ไก่พื้นบ้าน..... จำนวน..... 10.....(ตัว)
 - 3.2)วัว..... จำนวน.....5..... (ตัว)
 - 3.3) จำนวน..... (ตัว)
- 4) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย
 - 4.1) จำนวน.....(หน่วย.....)
 - 4.2) จำนวน.....(หน่วย.....)
 - 4.3) จำนวน.....(หน่วย.....)

2.2 ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

- 1) สินค้า.....3.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

1.1)ข้าว.....	เป็นเงิน.....2500.....บาท/ไร่
1.2) ถั่วลิสงลายเสือ.....	เป็นเงิน.....2000.....บาท/ไร่
1.3)อ้อย.....	เป็นเงิน.....4000บาท/ไร่
1.4)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
1.5)	เป็นเงิน.....บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต	9,500.....บาท/ไร่
รายได้	2000.....บาท/ไร่

2.3 รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- 1) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
 ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
 เฉลี่ยรายได้วันละ.....บาท/วัน

- 2) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์
- 3) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน
- 4) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ขายต้นกล้าข้าว ,อ้อย และถั่วลิสงลายเสือ.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ....100,000.....บาท/ปี

2.4 ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

จากการดำเนินงานในฐานะเกษตรกรต้นแบบและผู้ดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ฯ ข้าพเจ้าได้รับประโยชน์ในด้านการพัฒนาความรู้และทักษะทางการเกษตร สามารถนำเทคโนโลยีและแนวทางใหม่ ๆ มาปรับใช้ในแปลงของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีรายได้ที่มั่นคงสำหรับเกษตรกรรายอื่น ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมอบรม สาธิต และการให้คำปรึกษา ทำให้สามารถนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน รวมถึงการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาร่วมกันในระดับชุมชน เกิดการพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในพื้นที่อย่างคุ้มค่า และสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ ส่งผลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมหากต้องการให้จัดรูปแบบเป็นตารางเปรียบเทียบหรือสรุปเป็นหัวข้อย่อย ผมสามารถช่วยจัดให้ได้ครับ

3. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

3.1 เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ได้นำหลักวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร โดยมุ่งเน้นการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เช่น การใช้ผลวิเคราะห์ดินในการวางแผนการใช้ปุ๋ย ซึ่งช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีเกินความจำเป็น และป้องกันการชะล้างสารเคมีลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษฟางและเปลือกผลไม้ มาทำปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน และลดปริมาณขยะในแปลงเกษตร ในด้านการควบคุมศัตรูพืช ข้าพเจ้าเน้นการใช้ชีววิธี เช่น การใช้จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ในการควบคุมโรคในดินและแมลงศัตรูพืช เพื่อลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียนและพืชคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้นในดิน ลดการพังทลายของดิน และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตร จากการดำเนินกิจกรรมดังกล่าว พบว่าชุมชนมีความตระหนักมากขึ้นในการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลดีต่อทั้งระบบนิเวศและคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในระยะยาว

3.2 ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

การดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) บทบาทสำคัญในการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่เกษตรและชุมชน โดยเน้นการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์หลายด้าน เช่น การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยมีการวางแผนการใช้ปุ๋ยและน้ำตามผลวิเคราะห์ดิน ช่วยลดการใช้สารเคมีเกินความจำเป็นและลดการสูญเสียทรัพยากร นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น เศษฟาง เศษพืช และเปลือกผลไม้ มาทำปุ๋ยหมัก ซึ่งช่วยลดปริมาณขยะในแปลงเกษตรและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น ขณะเดียวกันก็มีการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การใช้ระบบน้ำหยด การเก็บน้ำฝน และการฟื้นฟูแหล่งน้ำธรรมชาติ เพื่อให้สามารถใช้น้ำได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

ในด้านการควบคุมศัตรูพืช ศพก.ส่งเสริมการใช้ชีววิธี เช่น การใช้จุลินทรีย์ที่มีประโยชน์และแมลงตัวห้ำ แทนการใช้สารเคมี ซึ่งช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ นอกจากนี้ยังมีการปลูกพืชหมุนเวียนและพืชคลุมดิน เพื่อรักษาความชื้นในดิน ลดการพังทลายของหน้าดิน และเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่เกษตร กิจกรรมในศพก.ยังช่วยสร้างจิตสำนึกให้กับเกษตรกรและเยาวชนในชุมชน เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและการมีส่วนร่วมในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การปลูกป่า การฟื้นฟูดิน และการจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นประโยชน์ที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างความมั่นคงให้กับระบบเกษตรกรรมในระยะยาว

4. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

4.1 ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

4.1.1 มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่อย่างชัดเจน โดยได้ศึกษาสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ และลักษณะของดินในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญต่อการวางแผนการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะการเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมกับฤดูกาล การจัดการน้ำในช่วงแล้งหรือฝนตกหนัก และการปรับปรุงดินให้เหมาะกับการปลูกพืชแต่ละชนิด นอกจากนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ เช่น พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว ผักสวนครัว และพืชไร่ รวมถึงข้อมูลด้านต้นทุนการผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ และปัญหาที่เกษตรกรประสบ เช่น ดินเค็ม น้ำท่วม และโรคแมลงระบาด ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถูกนำมาใช้ในการวางแผนกิจกรรมของศูนย์เรียนรู้ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด

4.1.2 การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมภายใต้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) โดยเปิดพื้นที่เป็นจุดอบรมและศึกษาดูงานให้แก่เกษตรกรในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงอย่างต่อเนื่อง โดยเนื้อหาการอบรมเน้นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น การใช้ปุ๋ยตามผลวิเคราะห์ดิน การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมศัตรูพืชด้วยชีววิธี และการเลือกพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และได้ทำหน้าที่เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ทั้งในรูปแบบการบรรยาย การสาธิต และการฝึก

ปฏิบัติจริงในแปลงเกษตร เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเปิดโอกาสให้เกษตรกรแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานให้แก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มเกษตรกรจากพื้นที่อื่น ๆ ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้แนวทางการทำเกษตรแบบยั่งยืน โดยข้าพเจ้าได้จัดเตรียมข้อมูลประกอบการนำเสนอ เช่น แผนผังแปลงเกษตร ตัวอย่างการใช้เทคโนโลยี และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้เข้าชมสามารถเข้าใจภาพรวมของการบริหารจัดการแปลงเกษตรได้อย่างชัดเจน การให้บริการในฐานะจุดอบรมและศึกษาดูงานนี้ ไม่เพียงแต่ช่วยเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร แต่ยังเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่อย่างยั่งยืน

4.1.3 การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ในฐานะเกษตรกรต้นแบบของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาและผู้ให้บริการด้านการแก้ไขปัญหาทางการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการให้คำแนะนำที่อิงหลักวิชาการและประสบการณ์จริง เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดและยั่งยืน เมื่อเกษตรกรประสบปัญหา เช่น การระบาดของโรคพืชและแมลง การจัดการดินที่เสื่อมสภาพ หรือปัญหาด้านตลาด ข้าพเจ้าได้ให้คำปรึกษาโดยแนะนำแนวทางการแก้ไข เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรค การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ หรือการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสมกับฤดูกาลและความต้องการของตลาด พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ หรือสถานีพัฒนาที่ดิน เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติม นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังเปิดพื้นที่ของศูนย์ฯ เป็นจุดรับเรื่องร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะจากเกษตรกรในชุมชน โดยรับฟังปัญหาอย่างเป็นกลาง และนำข้อมูลที่ได้รับไปประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน เช่น ปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่เกษตร ปัญหาการเข้าถึงเมล็ดพันธุ์ หรือปัญหาด้านราคาผลผลิต การให้บริการในลักษณะนี้ช่วยสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรและศูนย์ฯ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างเปิดเผย และสามารถพัฒนาระบบการเกษตรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

4.1.4 การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ได้ดำเนินการให้บริการด้านข้อมูลข่าวสารและวิชาการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการเผยแพร่ความรู้ที่ทันสมัย ถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในแปลงเกษตรของแต่ละราย ในด้านข้อมูลข่าวสาร ข้าพเจ้าได้จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตร เช่น ราคาผลผลิตในตลาด การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ การแจ้งเตือนโรคและแมลงศัตรูพืช รวมถึงนโยบายหรือโครงการสนับสนุนจากภาครัฐ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ของศูนย์ฯ กลุ่มไลน์ของเกษตรกร และการประชุมกลุ่มย่อยในชุมชน ในด้านวิชาการเกษตร ได้จัดกิจกรรมถ่ายทอดองค์ความรู้ เช่น การฝึกอบรม การสาธิตแปลงเรียนรู้ และการให้คำปรึกษาเฉพาะราย โดยเนื้อหาครอบคลุมเรื่องการจัดการดินและน้ำ การใช้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) การผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP และการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น GIS เพื่อวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับพื้นที่ การให้บริการดังกล่าวช่วยเสริมสร้างศักยภาพของเกษตรกรในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และสามารถพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพและความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

4.1.5 การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ได้ดำเนินการขยายผลองค์ความรู้ด้านการเกษตรไปสู่การปฏิบัติของเกษตรกรในพื้นที่ โดยใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสาธิตในแปลงเรียนรู้ การลงพื้นที่ให้คำปรึกษาเฉพาะราย และการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เกษตรกรในชุมชนได้เริ่มนำองค์ความรู้ไปปรับใช้จริง เช่น การใช้ชีวภัณฑ์ควบคุมโรคและแมลง การปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ การปลูกพืชหมุนเวียน และการวางแผนการผลิตโดยอิงข้อมูลจากแผนที่น้ำท่วมและสภาพพื้นที่ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิต การเข้าสู่มาตรฐาน GAP และการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาชุมชนร่วมกัน ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการเกษตรที่มีความยั่งยืนและสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.6 การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ โดยร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอ อบต. และกลุ่มเกษตรกร ในการจัดกิจกรรมอบรม ถ่ายทอดความรู้ และพัฒนาแปลงเรียนรู้ รวมถึงการร่วมวางแผนการผลิต การจัดการน้ำ และการส่งเสริมมาตรฐาน GAP นอกจากนี้ยังร่วมกับชุมชนในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และผลักดันการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนทางการเกษตรในชุมชน

4.1.4 บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ในฐานะประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจกรรมภายในศูนย์ฯ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยประสานงานกับหน่วยงานราชการและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ วางแผนการจัดอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ และพัฒนาแปลงเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการติดตามผลการดำเนินงาน สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร และส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการผลิต เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความยั่งยืนของเกษตรกรในชุมชน

4.2 ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

4.2.1 ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน มีความภาคภูมิใจอย่างยิ่งในการดำเนินงานเป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพราะได้มีโอกาสเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการสร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของเกษตรกร เช่น การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ข้าพเจ้ามุ่งมั่นพัฒนางานอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของภาคเกษตรในพื้นที่

4.2.2 ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

1) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

แสดงบทบาทความเป็นผู้นำในชุมชนทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ โดยในรูปแบบทางการ ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ มีหน้าที่วางแผน ประสานงาน และขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายเกษตรกร ในรูปแบบไม่เป็นทางการ ข้าพเจ้าเป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความไว้วางใจในการขอคำปรึกษา แนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาทางการเกษตร รวมถึงเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การรวมกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาในพื้นที่ บทบาททั้งสองด้านสะท้อนถึงความเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือ ความเข้มแข็งของชุมชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน

2) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

ได้อุทิศเวลา แรงกาย และความรู้ความสามารถในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยไม่หวังผลตอบแทนส่วนตัว เช่น การเปิดพื้นที่ส่วนตัวเป็นแปลงเรียนรู้สำหรับเกษตรกร การจัดกิจกรรมอบรมโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และการลงพื้นที่ให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรที่ประสบปัญหา แม้ในเวลานอกเหนือจากภารกิจหลัก นอกจากนี้ ข้าพเจ้ายังร่วมผลักดันการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างความเข้มแข็งในชุมชน สนับสนุนการผลิตที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน และช่วยประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการสนับสนุนอย่างทั่วถึง การเสียสละเหล่านี้เกิดจากความตั้งใจที่จะเห็นชุมชนมีความมั่นคงและยั่งยืนในด้านการเกษตร

5. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ทำงานเพื่อชุมชน ต้องคิดให้รอบ พึ่งให้ครบ และทำให้จริง ไม่ใช่แค่ให้คำแนะนำ แต่ต้องลงมือช่วยเขาให้เห็นผล” และเชื่อว่าการพัฒนาการเกษตรไม่ใช่แค่การถ่ายทอดความรู้ แต่คือการร่วมเดินไปกับเกษตรกร เข้าใจปัญหาในพื้นที่ และหาทางออกที่เหมาะสมร่วมกัน ความสำเร็จของชุมชนคือความสำเร็จของเรา และทุกก้าวที่ลงมือทำ คือการสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับอนาคตของเกษตรกร

ส่วนที่ 4 ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

1. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้ฯ เกษตรกรต้นแบบ และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเกษตรอำเภอ ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การสัมภาษณ์เชิงลึก และการรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมจริงในพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้าน ผลจากการถอดบทเรียนได้นำไปสู่การปรับปรุงแผนงานให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตรที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

2. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การถอดบทเรียนดำเนินผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนความเป็นจริงในพื้นที่ ได้แก่:

1. การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเกษตรกรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับเกษตรกรต้นแบบและเจ้าหน้าที่ เพื่อเก็บข้อมูลเชิงประสบการณ์
3. การสังเกตการณ์ (Observation) ในกิจกรรมอบรมและแปลงเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมและผลการนำองค์ความรู้ไปใช้
4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) จากเอกสารรายงาน ภาพถ่าย และบันทึกกิจกรรม เพื่อสรุปผลการดำเนินงาน
5. การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อประเมินผลกระทบและความพึงพอใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรม
6. กระบวนการทั้งหมดมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างตรงไปตรงมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ต่อไป

3. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

ปัญหาและอุปสรรค

- เกษตรกรบางรายไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน เนื่องจากติดภารกิจหรือฤดูกาลผลิต
- ขาดข้อมูลบันทึกอย่างเป็นระบบในบางกิจกรรม ทำให้การรวบรวมข้อมูลย้อนหลังเป็นไปได้ยาก
- ความแตกต่างด้านการรับรู้และประสบการณ์ของผู้เข้าร่วม อาจทำให้ข้อมูลที่ได้มีความหลากหลายและต้องใช้เวลาในการวิเคราะห์
- เครื่องมือบางประเภท เช่น แบบสอบถาม อาจไม่เหมาะกับผู้มีข้อจำกัดด้านการอ่านเขียน

ข้อเสนอแนะ

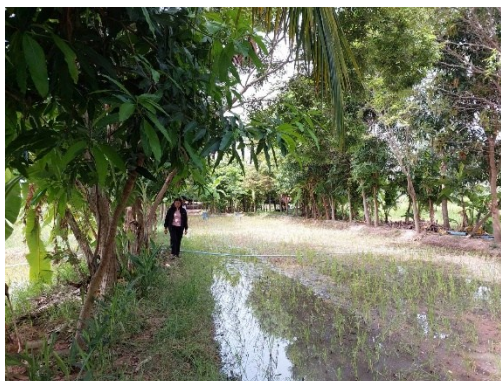
- ควรวางแผนการถอดบทเรียนล่วงหน้าให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสมที่เกษตรกรว่าง
- ส่งเสริมการบันทึกข้อมูลกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แบบฟอร์มที่เข้าใจง่าย
- ใช้เครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ หรือการใช้ภาพประกอบ

*****หมายเหตุ** 1. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

2. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพกิจกรรมต่างๆ ภายใน ศพก.หลัก

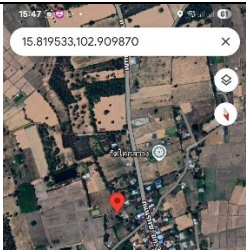
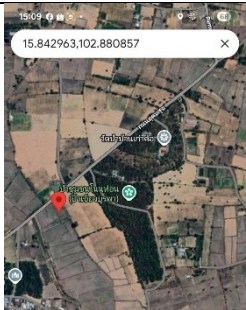

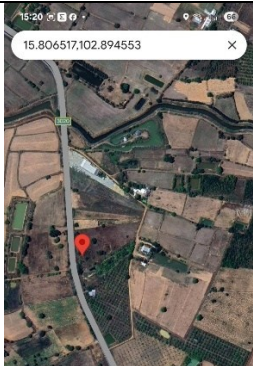
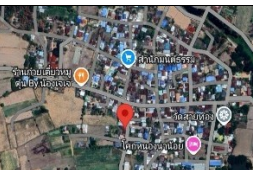
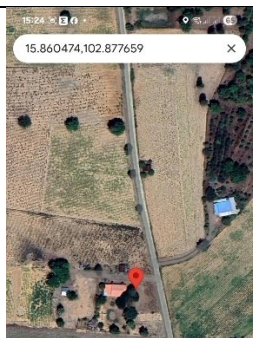
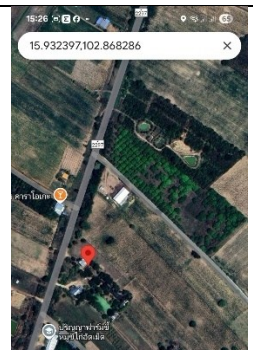
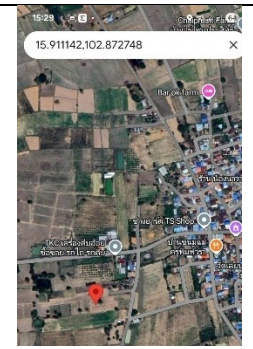

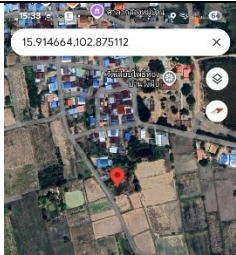
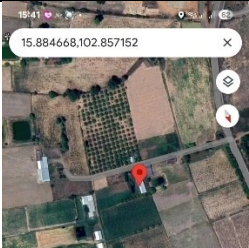
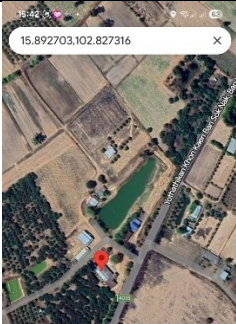
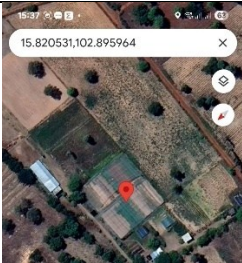
ภาพแสดงการมีส่วนร่วม

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก.หลัก และ ศพก.เครือข่าย อำเภอเปือยน้อย

ลำดับ	ชื่อศูนย์ ศพก.	แผนที่ที่ตั้ง ศพก.
1	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร บ้านวังหิน ม.2	
2	ศูนย์เรียนรู้ด้านการผลิตผักปลอดภัยตำบลสระแก้ว	
3	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านเก่าค้อ	
4	ศูนย์เรียนรู้การกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน	
5	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านหนองบัวน้อย	

6	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรไร้ร่มมี	
7	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านวังหิน	
8	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรฟาร์มสุวิตร	
9	ศูนย์เรียนรู้การเกษตรบ้ำมขามป้อม	
10	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านวังฝื่อ ม.4	

11	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านวังผือ ม.9	
12	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านวังม่วง	
13	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านโนนสว่าง	
14	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรบ้านหัวขัว	
15	ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรไร่วิคิด	
16	ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์บ้านเปือยน้อย	